

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת ביצה

דפים ח - יג, פרשת אחרי

דרך ישרה תמצית הדף

דף ה-ט

*כוי שחיטתו וכיסויו. *סולם לשובך.

א. הכניס עפר לגינתו וייחד לו קרן זוית מותר לכסות בו ביו"ט, ומקשינן הרי כוי אין שוחטין אותו ביו"ט ואם שחטו אין מכסין את דמו. ומתריצין 1. איירי שאין לו עפר או אפר כירה או דקר נעוץ ונקט כוי לרבותא דלא שרינן עבור שמחת יו"ט אפילו ספיקא, ודחי דמשמע מסיפא שיש לו עפר ואפ"ה אסור לכסות. 2. אפר כירה מוכן לודאי ולא לספק והטעם שמא יעשה גומא או יכתוש, ודחי א"כ ה"ה בודאי משום דיו"ט הוי עשה ול"ת. 3. אפר כירה דעתו עבור ודאי ולא לספק ולכן הכניס עפר לכסות בו דם ציפור אסור לכסות בו צואה דהוי ספק אבל בהכניס עבור צואה מותר לכסות דם צפור, ופליגי האם כוי הוי ספק כמו צואה או דחשיב ספק לגביה. 4. אין מכסין גזירה משום התרת חלבון, ובחול מכסה להו"א דהרואה אומר שמנקר חצירו ודחי מאשפה ולמסקנא בחול אמרינן ליה מספיקא זיל טרח וכסי משא"כ ביו"ט, ואמרינן דאף השוחט בהמה חיה ועוף שנתערב דמן אסור לכסות ביו"ט אבל אם יכול לכסות בדקירה אחת שרי וקמ"ל דלא גזרינן שמא יטרח טפי.

ב.

דיני הבאת סולם לשובך 1. לתנא דמשנתינו לב"ש אין מוליכין סולם משובך לשובך אבל מטהו מחלון לחלון וב"ה מתירין, ופלוגתייהו לל"ק ברה"ר דהרואה אומר שצריך להטיח גג ולב"ה שובכו מוכיח עליו, אבל ברה"י לכו"ע שרי דלא סברי כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור, ולל"ב ברה"ר לכו"ע אסור ופליגי אם יש לאסור אף ברה"י. 2. לר"ש בן אלעזר לכו"ע מוליכין ופליגי להחזיר. 3. לרבי יהודה איירי בסולם שובך אבל של עליה לכו"ע אסור, ובני רבי חייא הבינו דר"י בא לחלוק אבל ת"ק שרי סולם של עליה, ואביהם אמר צאו ואסרו מה שהתרתם מכיון דר"י בא לפרש את ת"ק מדלא קאמר מוליכין את הסולם לשובך. 4. לרבי דוסא מטהו מחלון לחלון, ובני רבי חייא הבינו דאיירי בסולם של עליה דת"ק אסר בהיטוי ורבי דוסא שרי, ודחינן דאיירי בסולם של שובך דת"ק שרי להוליך ורבי דוסא שרי רק היטוי. 5. לאחרים בשם רבי דוסא שרי אף לדדות.

דף י

*קולא בשמחת יו"ט. *זימון יונים.

א. במשנה לגבי השוחט חיה ועוף ביו"ט דלב"ש יחפור בדקר ויכסה חזינן דלגבי שמחת יו"ט ב"ש לחומרא וב"ה לקולא, ומקשינן 1. במשנתנו לגבי הולכת שובך ב"ה שרו וב"ש אסרי, ואמרינן לרבי יוחנן מוחלפת השיטה, או דב"ש לחומרא אבל שרו רק משום דאיכא דקר נעוץ, או דב"ה לחומרא ושרו רק משום דשובכו מוכיח עליו. 2. לב"ש לא יטול גוזלות אא"כ נענע מבעוד יום ולב"ה סגי בעומד ואומר זה וזה אני נוטל, ואמרינן כדלעיל או דהכא ב"ה לקולא משום שאיסורו רק משום מוקצה. 3. לב"ש אין נוטלין את העלי בכדי לקצב עליו בשר וב"ה מתירין, ודחי דהכא ב"ה לקולא משום דאיכא תורת כלי עליו. 4. לב"ש אין נותנים את העור לפני הדורסן אם אין עליו כזית בשר וב"ה מתירין, ודחי דהכא ב"ה הוה לקולא משום שראוי לשיבה. 5. לב"ש אין מסלקין את התריסין ביו"ט וב"ה מתירין אף להחזיר, ודחינן דלמא ב"ה לקולא משום דסברי אין בנין וסתירה בכלים.

ב. זימון יונים ליו"ט 1. בבריכה ראשונה לב"ש אסור ליטול אא"כ נענע מבעו"י שמא ימלך ולב"ה סגי שיעמוד מבעו"י ויאמר זה וזה אני נוטל, ולא סגי למימר מכאן אני נוטל למחר משום דלב"ה אין ברירה ולגבי מחשבה על הפתח בכדי להוציא ממנו את המת מהניא רק מכאן ולהבא, או דאית להו ברירה ובמת מהני למפרע אלא דחיישינן שמא ביו"ט יטלטל מידי דלא חזי ליה או שימצא את כולם כחושים וימנע משמחת יו"ט. 2. זימן שחורים ומצא לבנים אסורים, ואירי אף שהתחלפו השחורים והלבנים דלא תלינן שהתהפכו אלא אמרינן דאזדו לעלמא והנך אחריני. 3. שנים ומצא שלשה אסורין אבל זימן שלשה ומצא שנים מותרין דאמרינן שאחד הלך לעלמא, ואתי כרבי שהמניח מאתים זוז ממעות מעשר שני ומצא מנה לרבי הוי מע"ש ולרבנן חולין, ומשנתנו אתיא אף כרבנן דהכא שאני דגוזלות עשויים לדדות, ואיצטריך למ"ד דפליגי בשני כיסין וכן אי פליגי בכיס אחד דאירי במקושרין. 4. בתוך הקן ומצא לפני הקן אסורין, להו"א ש"מ דרוב וקרוב הלך אחר הרוב, ודחי דכולהו כגון בדף או בשני קינין זו למעלה מזו וזימן באחד ותלינן דאשתרבו או נחות. 5. אם אין שם אלא הם הרי אלו מותרין, ולא איירי במפורחין דלמא אתו מעלמא אלא במדדין שאם יש קן בתוך חמישים אמה מדדין ואם לאו פשיטא דמותרין וקמ"ל בקיימא בקרן זזית דאם אינו רואה את קינו לא מדדה.

סוף דף יא

*טלטול והוצאה. *סופן משום תחילתן.

א. דיני טלטול והוצאה ביו"ט 1. לר"ש אין נוטלין את העלי בכדי לקצב עליו בשר וב"ה מתירין, ולכו"ע לאחר שקצב עליו אסור לטלטלו. 2. תברא גרמי לכו"ע שרי בטלטול, וקמ"ל לל"ק דלא אמרינן דב"ש פליגי אף בהא וקאמר עלי להודיעך כחן של ב"ה דשרו, ולל"ב בתברי גרמי חדתי ולא חיישינן לאמלוכי כיון שכבר שחט ועומד לפירוק משא"כ בבהמה ותבלין. 3. לב"ש אין נותנין עור לפני הדורסן ולא יגביהנו אא"כ יש עליו כזית בשר וב"ה מתירין ולכו"ע מולחין עליו בשר לצל, ומייתי דאסור למלוח חלב ורבי יהושע שרי לשטחן ברוח ופליגי האם הלכתא כוותיה, ולמ"ד אינה הלכה קמ"ל דלא חיישינן שימנע ולא ישחוט, ואינו דומה להיתר בעור כיון שראוי לשיבה משא"כ בחלב חיישינן שימלחנו. 4. דף יב, לב"ש אסור להוציא ס"ת לרה"ר וב"ה מתירין, ופלוגתיהו להו"א אם יש עירוב והוצאה ליו"ט ודחי דא"כ יחלקו באבנים, אלא פליגי אי שרינן שלא לצורך מתוך שהותרה לצורך ונפ"מ אי השוחט עולת נדבה ביו"ט לוקה.

ב. הדברים שהתירו סופן משום תחילתן ומאי אתי לאפוקי 1. עור לפני הדורסן, וקמ"ל שהטעם אינו

משום שראוי לישיבה אלא משום תחילתן ולכן אם שחט מערב יו"ט אסור. 2. תריסי חנויות במשנתנו ב"ש אוסרים לסלק וב"ה מתירין אף להחזיר, וקמ"ל שהטעם אינו משום שאין בנין וסתירה בכלים וממילא בשל בתים יהא מותר, ולר"ש בן אלעזר כו"ע שרו לסלק ופליגי בלהחזיר, ואמרינן כשיש ציר מהצד לכו"ע אסור ואם אין ציר כלל לכו"ע שרי ופליגי כשיש ציר באמצע האם איכא למיגזר. 3. חזרת רטיה במקדש, ואינו משום שבות דליכא במקדש וממילא שרי אף לכהן שאינו בר עבודה. 4. לר"י אף הפותח חביתו ומתחיל בעיסתו על גב הרגל דיגמור וקמ"ל דאינו כטהרה וממילא אף אם לא התחיל, ואידך בפלוגתא לא קמיירי אבל ב"ש במקום ב"ה אינה משנה.

סדר יב יג

*חלה ומתנות. *תרו"מ בקטניות ודגן.

א. הולכת חלה ומתנות לכהן ביו"ט ב"ש אסרי וב"ה שרו, המקרה ומ"ט 1. לרבי יהודה בנשחטו ביו"ט לכו"ע שרי ופליגי בנשחטו מעיו"ט אי שרי להוליכן בפ"ע דב"ש אסרי דומיא דתרומה וב"ה שרו במתנות כיון שזכאי בהרמתן. 2. לרבי יוסי מתנות לכו"ע מוליכין ופליגי בתרומה דב"ה ילפי ממתנות וב"ש דחו שזכאי בהרמתן, ופסקינן כרבי יוסי. 3. לאחרים לכו"ע אין מוליכין תרומה ופליגי במתנות מבהמות שנשחטו מאמש דב"ש אסרי אפילו ע"י טפילה. ומתני' דב"ש אסרי בהורמו מאמש ומהיום אתי כאחרים וכן כר"י ואיירי שנשחטו מאמש אבל הורמו מהיום, ולעולם בנשחטו מהיום ב"ש שרו.

ב. זמן חיוב תרו"מ בקטניות ודגן 1. מוללין מלילות ומפריכין קטניות ביו"ט וצריך לעשות בשינוי מבחול וקשיא א"כ מצינו תרומה שזכאי בהרמתה ביו"ט, ותירץ להו"א כר"י בר"י שהמכניס שבלים לעשות מהן עיסה אוכל עראי ופטור, ולמסקנא אף לדידיה משכחת לה בנמלך אלא הא דאמרינן במשנתנו שביו"ט לא זכאי בהרמת תרומה זהו רוב תרומה. 2. הכניס שבלין לעשות מהן עיסה אוכל מהן עראי ופטור ולמלילות רבי מחייב ור"י בר"י פוטר, ובקטניות לל"ק לכו"ע איסורייתא טבלה וברייתא דתלתן קמ"ל שא"צ להפריש על העץ אפילו שטעמו שוה לפרי, ולל"ב לכו"ע לא טבלה וברייתא דתלתן איירי בטבל של תרומת מעשר ע"י שהקדימו בשבלים וקנסוהו לכתוש ולתת. 3. בן לוי שנתנו לו שבלין במעשרותיו לפני שנתרמו עושה אותם גורן ואז מפריש עליהם תרומת מעשר כיון דנתינת תרומה נעשית מגורן ויקב, וניתנת באומד ומחשבה כר"א בן גימל דיליף מתרומה גדולה, וא"צ להפריש מזה תרומה גדולה דנתמעט מקרא מעשר ולא מעשר ותרומה. 4. המקלף שעורים ואוכל אחת פטור ממעשר ואם קילף ונתן לתוך ידו חייב, להו"א ה"ה בשבת ודחי דאינה מלאכת מחשבת, אלא קאי על המנפח ונותן לתוך חיקו דחייב לגבי מעשר ולגבי שבת.

שאלות לחזרה ושינון

- דף ה-ט
א. מ"ט אסור לכסות בעפר מוכן דם כוי ששחט ביו"ט (4)
ב. דיני הבאת סולם לשובך (5)
דף י
א. הסתירה בשמחת יו"ט ב"ה לקולא והתי" (5)
ב. זימון יונים ליו"ט (5)
דף יא
- א. דיני טלטול והוצאה ליו"ט (4)
ב. התירו סופן משום תחילתן ולאפוקי מאי (4)
דף יב-יג
א. המח' בהולכת חלה ומתנות לכהן ביו"ט המקרה ומ"ט (3)
ב. זמן חיוב תרו"מ בקטניות ודגן (4)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות	יבמות	ברכות עם מחודדין בפ"ך.
עבודה זרה הוריות	כתובות	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ך	נדרים	עירובין
זבחים	נזיר סוטה	פסחים
מנחות	גיטין	שקלים ר"ה
חולין	קידושין - עם תורתך שעשועי,	יומא
בכורות עם הקדמות ומושגים	סימני הדף, ותוספתא	סוכה
ערכין-תמורה	בבא קמא	ביצה תענית
כריתות-מעילה	בבא מציעא	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה	בבא בתרא א-ב	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
	סנהדרין א-ב עם "יש סדר	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתו	
	קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com

~79~

המערכת